

REPUBLIKA SLOVENIJA
KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM
IZJAVE PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
OB PODPISU SOCIALNEGA SPORAZUMA ZA OBDOBJE 2007-2009
Ljubljana, 2. oktober 2007

Iskrene čestitke ob podpisu socialnega sporazuma. Ne samo, da so bila pogajanja naporna, tudi to zadnje administrativno dejanje je kar trajalo. Ni bilo tako enostavno. Vendar so ti podpisi pomembni. Podpisali ste četrti socialni sporazum v zgodovini samostojne Slovenije. Večina časa, ki smo ga prebili v Sloveniji do osamosvojitve naprej, smo prebili brez socialnih sporazumov. Vendar pa lahko rečemo, da obstaja kar pomembna ločnica med obdobji, ki so jih socialni sporazumi urejali in med obdobji, ko takšnih dogovorov ni bilo.

Torej, jaz sem vesel, da je po enajstih mesecih neto pogajanj - bruto nekoliko več - prišlo do uskladitev. Podpisali ste dokument, ki je obsežen, ki je dejansko nek najširši okvir družbenega razvoja za naslednji dve leti in še nekaj mesecev. To je čas, ko bo potrebno odgovarjati na številne izzive, ki ste jih našli v tem socialnem sporazumu. Hkrati pa tudi čas, ko lahko na podlagi dobrih rezultatov, ki so bili doseženi v preteklih obdobjih in tudi v preteklih letih, Slovenijo dejansko dvignemo na neko višjo razvojno stopnjo.

Socialno dogovarjanje in sporazumevanje je ena od prednosti, ki jih Slovenija ima. Kljub temu, da so bila tudi obdobja v tem času, ko stvari včasih tudi nekoliko škripale, je vendarle socialno sporazumevanje, dogovarjanje in usklajevanje eden od tistih dejavnikov, ki je – prvič - prispeval k temu, da je Slovenija od osamosvojitve naprej beležila neko kontinuirano rast in razvoj. Drugič – prispeval je k temu, da se je vse to dogajalo v obdobju vsaj relativnega socialnega miru.

Na osnovi teh izkušenj in na osnovi teh rezultatov, smo zdaj začrtali okvire za naslednje obdobje. Ti okvirji, ki ste jih danes podpisali, so bili pomembno vodilo tudi vladi, ki je v soboto poslala v parlament proračunske dokumente za isto obdobje - se pravi, za leti 2008 in 2009. V teh dokumentih je skušala odgovoriti na nekatere izzive, ki so postavljeni tukaj - v bistvu realizirati nekaj od teh naših zavez, ki jih je prej v imenu vlade podpisala ministrica Cotmanova.

Lahko rečem, da je najbrž najzahtevnejšo obvezo vlade, ki je vsebovana v socialnem sporazumu in v proračunskih dokumentih - ki jih bo, to sem prepričan, potrdil, vsaj v teh makro-okvirih, tudi državni zbor - naslovljena in lahko bi rekli izpolnjena. Najtežja zaveza, ki jo ta sporazum nalaga vladi je zmanjšanje javne porabe. To je vedno najtežja stvar za vsako vlado. Ta vlada si je že v koalicijsko pogodbo zadala cilj, ki je zdaj tudi v tem sporazumu, zmanjšati javno porabo za dve odstotni točki bruto domačega proizvoda. S proračunskimi dokumenti, poslanimi pred nekaj dnevi v državni zbor, bo ta zaveza izpolnjena. Dvo-odstotno zmanjšanje javne porabe bomo zelo verjetno dosegli ali celo preseгли že v letošnjem letu. Do konca leta 2008, za kar je postavljen ta rok v sporazumu, bo Sloveniji uspelo zmanjšati javno porabo za tri odstotne točke. To je prvi strateški premik v tem področju od kar država obstaja. Jaz sem vesel, da smo blizu dosega tega cilja oziroma - glede na to kako zdaj stvari stojijo – da bomo rezultat bistveno izboljšali.

Želel bi v tem, uvodnem nagovoru, ob čestitkah opozoriti tudi na razliko med časom, v katerem je živel prejšnji socialni sporazum - ali pa se je izvajal - in med časom, v katerem bomo izvajali ta socialni sporazum. V času prejšnjega socialnega sporazuma je bilo nekaj izzivov drugačnih in nekaj ključnih problemov drugih. Lahko bi rekli, da je obdobje prejšnjega socialnega sporazuma bilo dejansko neko prehodno obdobje, ko se je Slovenija še spopadala z dilemo ali bo lahko prestavila v višjo brzino, ko gre za gospodarsko rast, ali bo uspela doseči izpolnitev maastrichtskih kriterijev za prevzem evra, ali bo uspela zmanjšati - brez nekih radikalnih rezov - pritiske na pokojninske izdatke, glede na staranja prebivalstva in glede na probleme, s katerimi se tudi Slovenija srečuje.

Ta leta vmes so dala odgovore na ta vprašanja. Izpolnili smo maastrichtske kriterije in Slovenija je prevzela evro - socialni partnerji ste tukaj odigrali eno od ključnih vlog. Jaz sem že večkrat izrekel zahvalo za to vlogo, zahvalo za razumevanje tega koraka, zahvalo za to, da so nekatere stvari, ki se običajno v tem dialogu bolj ostro izpostavljajo, se v tem času niso, ter da je Slovenija ta korak dejansko dosegla združena in s tem bistveno bolje izkoristila pozitivne plati tega prehoda in omilila nekatere negativne.

Drugi izziv je bil tudi pravilno nagovorjen - Slovenija je prestavila v višjo brzino, v višjo hitrost. Gospodarska rast v lanskem in letošnjem letu je v bistvu še enkrat večja kot je bila včasih - v času, ko je veljal prejšnji socialni sporazum. Glede tega smo lahko zadovoljni - lahko smo zadovoljni tudi s trendi, ki se nakazujejo, ko gre za enega od ključnih problemov vseh razvitih - ali pa vsaj blizu temu - evropskih družb. To je pritisk oziroma potreba po povečevanju pokojninskih izdatkov. S povečanjem zaposlenosti, ki jo beležimo v zadnjih dveh letih, se je iz prispevkov iz živega dela za pokojninsko blagajno vsako leto nabere več. Zaustavili smo trend, po katerem smo morali prej vsako leto v proračunu povečevati izdatke za pokojninsko blagajno oziroma izdatke za kritje izgub pokojninske blagajne. Leta 2008 bo prvo leto v zgodovini samostojne države, ko se ti izdatki znatno zmanjšujejo. Enak trend pričakujemo tudi v letu 2009.

Hkrati smo v lanskem letu zabeležili prve znatne pozitivne korake v smislu izboljšanja demografske slike Slovenije. Število prebivalstva se je povečalo, začelo pa se je povečevati tudi število rojstev. To ustvarja bistveno bolj ugodno »makro-sliko« in eden od problemov, ki je na začetku dogovarjanja tega novega socialnega sporazuma izgledal bistveno večji, bistveno bolj dramatičen, je zdaj takšen, da ga lahko nagovarjamo brez načrtovanja nekih radikalnih ukrepov, ki so jih nekateri napovedovali.

Obeta se ugodnejše okolje tudi za usklajevanje tistih zadev, ki jih socialni sporazum, kot okviren dokument ne rešuje. Mislim na vprašanje plačne politike in še na nekatere obveze, ki jih je na podlagi tega sporazuma treba doseči, izpogajati na različnih ravneh in ob tem seveda upoštevati tudi to »makro-sliko«. Na posamičnih točkah - ena od teh je zagotovo plačna politika - je to pomemben izziv. Vendar pa, na ta izziv odgovarjamo v nekih okvirjih, ki v celoti niso neugodni.

Sicer je res tako, da Slovenci včasih znamo bolj stopit skupaj takrat, ko je treba zategnit pas, ko je kakšna nevarnost ali kakšen usoden izziv. Ko pa gre za to, da se dogovorimo o delitvi pozitivnih rezultatov ali kaj podobnega, pa stvari običajno trajajo dlje in so pogajanja napornejša. Ampak kakor koli s tem, ko sem to dejal, ne podcenjujem tega izziva. Je pomemben in po mojem prepričanju je edino za mizo, v pogajanjih z dialogom, z upoštevanjem različnosti - kot ste zapisali tudi v ta sporazum - možno doseči nek uravnotežen rezultat, ki bo po eni strani omogočal, da bomo uspešno odgovarjali tudi na inflacijske probleme, ki so se pojavili v zadnjem času, ter hkrati ohranil, ali pa še naprej izboljševali, ugodno makroekonomsko okolje za nadaljnjo gospodarsko rast in gospodarski razvoj.

To, kar smo dejali na začetku tega mandata, se zdaj kaže kot pravilno. Takrat smo dejali, da je edino gospodarska rast, zdrava gospodarska rast lahko realna podlaga blaginje. Nekaj skepse je bilo izraženo

v to tezo, ampak zdaj se je izkazalo, da je temu dejansko tako. Z višjo gospodarsko rastjo je več ljudi zaposlenih, več ljudi plačuje tudi prispevke. To je omogočilo odpravo nekaterih davščin in znižanja drugih.

V letošnjem letu bo na rast plač zagotovo vplivala tudi v lanskem letu izvedena davčna reforma. Končnih rezultatov ne bo do začetka naslednjega leta, vendar pa glede na ocene, ki jih imamo po prvi polovici letošnjega leta, to lahko že mirno trdimo. Kljub zmanjšanju javne porabe, kljub temu, da smo ukinili nekatere davke in druge zmanjšali, to tudi splošnega javnega standarda ne znižuje - ampak nasprotno. Se pravi, korak je bil pravilen, smer je bila pravilna. Vendar pa rezultati ne bi bili takšni, če bi se to na nek način skušalo forsirat z neko grobo logiko, prevlado močnejšega. Odločili smo se za drugačno pot tudi pri tistem najtršem orehu, to je pri davčni reformi. Dolgo časa smo se pogajali. Sprejeli smo določene kompromisne rešitve in kljub temu so pozitivni rezultati tukaj.

Zelo sem vesel, da ste v tem času, ko se je usklajeval tudi socialni sporazum - večinoma ste bili isti sodelujoči v tem pogovoru - uskladili tudi zakon o delovnih razmerjih, ki je nov korak naprej, kompromis sicer - kot ste tudi sami dejali v tej isti dvorani pred nekaj meseci - ampak dober kompromis. Prepričan sem, da bo dal podobne pozitivne rezultate, kot jih je dala oziroma kot jih daje davčna reforma.

Torej, prej sem malo štel alineje, ki nalagajo obveznosti vlade, kot enemu od podpisnikov tega sporazuma, jih je za približno dve tretjini od vseh obvez. Vendar pa to podpisujemo z polno zavestjo in z namenom, da bo dana in podpisana beseda držala. Kot že rečeno, nekaj od teh najzahtevnejših ciljev, ki so v tem socialnem sporazumu opredeljeni kot obveze vlade, smo ustrezno naslovili pozitivno oziroma jih realizirali z proračunskimi dokumenti, ki jih je vlada v soboto poslala v državni zbor.

Torej, še enkrat ob tem pomembnem dejanju in podpisu iskrene čestitke. Gre za odraz neke zrelosti, pa tudi učinkovitosti socialnega dialoga v Sloveniji. Vesel sem, da Slovenija tudi v tem času, ko ima pred sabo tudi nekatere druge navzven ali pa v svet vidne izzive, dobiva nek dokument, ki je rezultat socialnega dialoga in sporazumevanja, na podlagi katerega bomo doseženo do sedaj lahko uspešno nagradili. Želel bi se zahvalit tudi tistim, ki ste še posebej aktivno sodelovali v teh pogajanjih: gospodu Krajniku, ki je v teh dolgih mesecih vztrajal pri vodenju in usklajevanju; vsem vam, ki ste morali za to, da je prišlo do tega podpisa vsak tudi nekaj popustiti - brez tega nekega produktivnega kompromisa ni. Končni rezultat pa je dober in mislim, da je to vaša skupna zmaga.

Hvala lepa.